

Handläggare:
Sara Feinberg, 08-508 29 097
Ingrid Storm, 08-508 29 786

Till
Finansroteln

Remissen om För ett tryggare och säkrare Stockholm, Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021

Svar på remiss från Finansroteln (dnr 171-1309/2017).

Sammanfattning

Koncernledningen är sammantaget positiv till att staden har ett aktivt trygghets- och säkerhetsarbete som formuleras i ett stadsövergripande program. Programmets ambition att ge en tydlig bild av vilken riktning bolagen ska ta, samt hur de kan stärka stadens trygg- och säkerhetsarbete är positivt.

De snabba förändringar som sker i omvärlden gör att behoven av utökad samverkan mellan bolag och förvaltningar, med stadens brottsförebyggande- och trygghetsfrämjande arbete som paraply, med stöd av stadsledningskontorets säkerhetsavdelning är helt rätt väg att gå.

Koncernledningen ser fram emot en fördjupad samverkan med stadsledningskontoret i dessa frågor framöver, både på praktisk och strategisk nivå, och välkomnar det förnyade trygghets- och säkerhetsprogrammet, inkluderande de ändringsförslag som redovisas under koncernledningens synpunkter.

Ärendet

Stadsledningskontoret har tagit fram förslag till ett nytt trygghets- och säkerhetsprogram som föreslås gälla 2018-2021. Programmet beskriver stadens trygghets- och säkerhetsarbete i allt från olycks- och brottsförebyggande till krishantering och säkerhetsskyddsarbete.

Finansroteln har remitterat "För ett tryggare och säkrare Stockholm, Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021" till bl.a. Stockholms Stadshus AB, som i sin tur remitterat vidare till samtliga dotterbolag. Bostadsförmedlingen och S:t Erik Livförsäkring avstår från att svara på remissen. Stadsteatern har inte inkommit med svar. Nedan följer en redovisning av bolagens remissvar i huvudsak. Remissvaren i sin helhet återfinns i bilagorna.

Underremiss

AB Svenska Bostäders remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Svenska Bostäder ställer sig bakom förslaget om att godkänna "Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021" som styrdokument samtidigt som "Trygghets- och säkerhetsprogram för Stockholms stad 2013-2016" utgår (*bilaga 1*).

AB Familjebostäders remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Bolaget ställer sig positivt till införande av det nya trygghets- och säkerhetsprogrammet 2018-2021, som tydliggör ansvarsfördelningen mellan bolag, stadsdelsförvaltningar och stadsledningskontoret. Programmet utgår från tidigare trygghets- och säkerhetsprogram 2013-2016 som bolaget arbetat efter.

Under fokusområde 4, sidan 24, bör tillägg göras beträffande information om händelseutvecklingen till "nämnds ordförande" så att "styrelseordförande" finns med avseende stadens bolag som istället för nämnd har en styrelse.

Under fokusområde 5, sidan 28, bör den kommande dataskyddsförordningen GDPR som träder i kraft i maj 2018 och ersätter PuL inkluderas i arbetet för att säkra programmets aktualitet.

I programmet ställs det krav på bolagen att bidra till att stärka arbetet mot våldsbejakande extremism. Här behövs förtydligande om hur bolagen kan bidra i detta arbete.

I övrigt har bolaget inget att erinra kring programmets innehåll (*bilaga 2*).

AB Stockholms hems remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Bolaget ställer sig positivt till införande av det nya trygghets- och säkerhetsprogrammet. Under fokusområde 5, sidan 28, bör den kommande dataskyddsförordningen GDPR inkluderas i arbetet med personuppgifter då den ersätter personuppgiftslagen. Detta säkrar programmets aktualitet efter dataskyddsförordningens införande (*bilaga 3*).

Micasa Fastigheter i Stockholm AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Micasa Fastigheter ställer sig positivt till det nya trygghets- och säkerhetsprogrammet i sin helhet. Programmet tydliggör respektive ansvarsroller mellan bolag, stadsdelsförvaltningar och stadsledningskontoret. Bolaget anser att det är positivt att civilförsvarsperspektivet lyfts in i programmet, men det behövs gemensamma definitioner och mallar vid arbetet för att identifiera att upprätthålla samhällsviktiga funktioner (*bilaga 4*).

Skolfastigheter i Stockholm AB:s (SISAB) remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Bolaget ställer sig positivt till införande av det nya trygghets- och säkerhetsprogrammet. Under fokusområde 4, sidan 24, bör tillägg göras beträffande information om händelseutvecklingen till "nämnds ordförande/vice ordförande". Det bör stå "nämnds/bolagsstyrelses ordförande/vice ordförande".

Under fokusområde 5, sidan 28, bör den kommande dataskyddsförordningen GDPR inkluderas i arbetet med personuppgifter då den ersätter personuppgiftslagen. Detta säkrar programmets aktualitet efter dataskyddsförordningens införande. I övrigt har bolaget inget ytterligare att erinra kring programmets innehåll (*bilaga 5*).

Stockholm Vatten och Avfall AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Stockholm Vatten och Avfall ser positivt på det nya trygghets- och säkerhetsprogram som har tagit fram. Den ger en tydlig bild av vilken riktning bolaget ska ta, samt hur de kan stärka stadens trygg- och säkerhetsarbete.

I jämförelse med programmet för 2013-2016, är det nu föreslagna programmet tydligare. De definierade övergripande målen är tydligare och har brutits ner i fokusområden vilket ökar förståelsen. Det finns också tydligt beskrivet ansvarsförhållanden för varje utveckling vilket är bra.

Stockholm Vatten och Avfall ser sig kunna uppfylla det som programmet beskriver (*bilaga 6*).

Stockholms Hamn AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Stockholms Hamnar välkomnar stadsledningskontorets förslag och anser att programmet på ett bra och tydligt sätt beskriver hur arbetet med trygghets- och säkerhetsfrågor inom Stockholm stad ska bedrivas. Programmet visar vilken inriktning som bolagen ska ha samtidigt som programmet även innebär skyldigheter, vilket i förlängningen kan påverka resursmässigt.

Bolagen förväntas konkretisera och införliva programmet i sin egen verksamhet i den ordinarie verksamhetsplaneringen. Beroende på omfattningen av detta arbete och utvecklingen inom vissa områden kan säkerhetsorganisationen komma att behöva ses över. Det finns en hel del utpekade funktioner som Stockholms Hamnar redan har idag men vissa frågor har Stockholms Hamnar hittills inte arbetat fullt lika mycket med. Några av de områden som bedöms kräva ytterligare insatser jämfört med idag är:

- Rapportering till kommunstyrelsen
- Säkerhetsskydd
- Civilt försvar
- Informationssäkerhet (arbete påbörjat)

På sidan 28 framgår att bolag som berörs av säkerhetsskyddslagen ska upprätta säkerhetsskyddsavtal med berörd leverantör, i de fallen tjänst eller uppdrag som upphandlas omfattar hemliga uppgifter. Stockholms Hamnar tolkar detta som att bolagen själva kan upprätta sådana avtal, utan direkt inblandning av SLK.

På sidan 28 beskrivs även att säkerhetsskyddsarbetet ska samordnas av stadens säkerhetsskyddschef och att denne ansvarar för kontakten med säkerhetspolisen i dessa frågor. Stockholms Hamnar anser dock att det är högst relevant att varje verksamhet, åtminstone bolagen, inom staden som omfattas av säkerhetsskyddslagstiftningen också har möjlighet att ha direktkommunikation med säkerhetspolisen i de frågor där det anses nödvändigt.

På bl.a. sidan 24 nämns att krisledningsnämnden kan ta över hela eller delar av andra nämnders ansvarsområden vid extraordinära händelser. Det framgår inte om även bolagen omfattas av detta eller ej.

Slutligen anges i definitionen av *olycka* på sidan 31 att även uppsåtligt handlande är en olycka, vilket kan ifrågasättas. Emellertid saknas referensen för detta påstående i sidfoten, vilket gör det omöjligt att hitta och läsa om definitionen i ursprungskällan (*bilaga 7*).

AB Stokabs remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Stokab välkomnar förslaget och då särskilt det tillkommande fokusområdet vad gäller byggandet av ett gott säkerhetsskydd. Stokab tillhandahåller ett allmänt tillgängligt elektroniskt kommunikationsnät bestående av svart fiber. Bolagets verksamhet omfattas därmed av Lagen om elektronisk kommunikation och är enligt samma lag anmälningspliktig till Post- och Telestyrelsen (PTS). Genom sin verksamhet berörs Stokab även av gällande säkerhetsskyddslagstiftning. I sitt arbete vad gäller efterlevnad av denna lagstiftning genomför Stokab bl.a. en säkerhetsanalys. I säkerhetsanalysprocessen ingår bl.a. att genomföra en informationsklassning samt besluta om hantering av den dokumenterade analysen. Stokabs säkerhetsanalys kommer även att granskas av PTS. Uppföljning av säkerhetsanalysen ingår i Stokabs årliga internkontroll.

I förslaget anges att säkerhetsanalysen ska förmedlas till stadens säkerhetsskyddschef. Stokab förutsätter att sådan förmedling kan ske i lämpligt format, t.ex. muntligt, för att upprätthålla tillämpliga sekretessregler. Därutöver föreslår Stokab följande språkliga korrigering för att använda korrekt terminologi när det gäller fiberinfrastruktur:

- Sidan 7, "brott i fiberkablar" ändras till "avbrott i fiberkablar" (*bilaga 8*).

Stockholm Stads Parkerings AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Stockholm Parkering bidrar till ett tryggare och säkrare Stockholm genom att avlasta gatunätet och bidra till en bättre stadsmiljö. När konkurrensen om gatuutrymmet ökar i staden kommer en större andel av medborgarnas parkering ske på tomtmark. Stockholm Parkerings underjordiska garage möjliggör för den frigjorda ytan att istället användas som levande stadsmiljö. När allt fler hänvisas till att parkera i garage är det av avgörande betydelse att alla även känner sig trygga i dessa miljöer.

I övrigt har bolaget inga synpunkter (*bilaga 9*).

Stockholm Globe Arena Fastigheter AB:s (SGAF) remissvar har i huvudsak följande lydelse: SGAF ställer sig bakom stadsledningskontorets förslag till beslut.

För SGAF är, liksom för många andra verksamheter inom staden, trygghets- och säkerhetsfrågor ett stort fokusområde. För Globenområdet har de allvarliga händelser som inträffat i Stockholm och i bolagets omvärld inneburit förändrade synsätt på säkerhetsarbetet, från huliganproblematik till att även arbeta för att motverka olika former av attacker. Arbetet med trygghet involverar många olika verksamheter och organisationer i arenaområdet, där arrangörsansvar gäller inom arenan, medan ansvaret i högre utsträckning faller på SGAF som fastighetsägare för torgen runt arenorna. Eftersom SGAF är en liten organisation föreligger ett behov av utökad samverkan med

stadens brottsförebyggande- och trygghetsfrämjande arbete och bolaget välkomnar därför det förnyade trygghets- och säkerhetsprogrammet (*bilaga 10*).

S:t Erik Försäkrings AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse:

S:t Erik Försäkring har tagit del av remiss för stadens trygghets- och säkerhetsprogram och har följande synpunkter:

Terminologin rörande incidenter och oönskade händelser måste ses över och renodlas i programmet. Det är S:t Erik Försäkrings ståndpunkt att en oönskad händelse och incident är samma sak. I stadens system IA används riskbedömningskriterier från stadens risk- och sårbarhetsanalys (RSA) för att föra samman och skapa en koppling mellan händelsehantering/incidentrapportering och stadens RSA-process. I IA används redan begreppet händelse, vilket medför att det i systemet registreras händelser som skulle kunna bli allvarliga, mycket allvarliga och katastrofala. Dessa händelser behöver dock inte vara av samma allvarlighetsgrad som anges i programmet kopplat till allvarlig händelse. Det är olyckligt om det inte går att tydliggöra hur detta är tänkt att hänga ihop då det annars kan skapa onödig förvirring.

I programmet framgår att ett särskilt fokus ska läggas på "riskbedömningar och åtgärder vid samhällsplanering samt ny- och ombyggnation". Vad som avses med detta bör förtydligas. I plan och bygglagen framgår att vid planläggning ska bebyggelse och byggnadsverk lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till människors hälsa och säkerhet, samt risken för olyckor, översvämning och erosion. Riskbedömningar görs redan inom området och formuleringen och syftet med det fokusområdet behöver tydliggöras.

S:t Erik Försäkring förordar även att det bör skrivas in att staden ska sträva efter att minimera risker som kan realiseras i storskaliga olyckor. Storskaliga olyckor leder till större påverkan och medför oftare att stadens krishanteringsorganisationer behöver aktiveras i jämförelse med mindre vardagsolyckor. Det bör vara uttalat att Stockholms stad ska eftersträva att minimera sådana risker (*bilaga 11*).

S:t Erik Markutveckling AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse:

S:t Erik Markutveckling AB:s uppgift är att äga och förvalta fastigheter/aktier i fastighetsbolag i syfte att främja stadens förmögenhetsförvaltning och utveckling. Bolaget äger och förvaltar kontors-, butiks och lagerfastigheter där en viktig del i den dagliga förvaltningen är att se till att hyresgäster, besökare samt entreprenörer och leverantörer känner sig trygga och säkra i bolagets fastigheter.

Bolaget arbetar idag på olika sätt med de fokusområden som finns beskrivna i programmet. Nedan följer några exempel:

- *Förebygga olyckor.* Bolaget har ett systematiskt arbete gällande tillsyn och skötsel av våra fastigheter bl.a. för att förebygga att olyckor. Om en olycka skulle inträffa har vår externa förvaltare ett systematiskt arbete för detta. Bolaget kommer 2018 rapportera incidenter i Stadens händelsehanteringssystem. Vid projekt läggs stort fokus på arbetsmiljöarbetet i byggentreprenaderna.

- *Förebygga brott.* Bolaget har också ett systematiskt arbete för att förebygga att brott. I de fastigheter där det föreligger risker för brott finns även extern bevakning. Det är en viktig del i bolagets aktiva förvaltning att våra hyresgäster och besökare ska känna sig trygga i och runt våra fastigheter. Utveckling för oss är att ha närmare kontakt med stadsdelsförvaltningarna i respektive närområden kring frågan.
- *Bygga motståndskraft och krishanteringsförmåga.* Bolaget deltar i Stadens årliga risk- och sårbarhetsanalysarbete och rapporterar årligen in större risker till bolagets styrelse. För dessa risker finns även en långsiktig handlingsplan. Bolaget har för respektive fastighet en krishanteringsplan som arbetats fram tillsammans med vår externa förvaltare. Inom bolaget pågår ett arbete att dokumentera hur bolaget kommunicerar internt inom Staden i det fall det uppstår en kris inom bolaget eller på bolagets fastigheter.

S:t Erik Markutveckling anser att förslaget till Trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021 ger ett bra stöd för bolaget att fortsätta arbeta med fokusområdena i enlighet med ovan.

Bolaget har i övrigt inga ytterligare synpunkter på förslaget (*bilaga 12*).

Stockholm Business Region AB:s (SBR) remissvar har i huvudsak följande lydelse:
SBR delar stadsledningskontorets uppfattning att individens trygghet och säkerhet utgör kärnan då allt i stadens trygghets- och säkerhetsarbete, direkt eller indirekt, handlar om att värna de individer som bor, verkar och vistas i vår stad. Att detta förutsätter att viktiga funktioner och verksamheter som staden ansvarar för fungerar väl och kan levereras utan avbrott, att vi skyddar vår miljö och egendom samt att staden upprätthåller grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter. SBR ser positivt på förslaget till Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021 och har inget övrigt att anföra (*bilaga 13*).

Koncernledningens synpunkter

Koncernledningen anser att det är av yttersta vikt att staden arbetar för att begränsa mängden av styrdokument, inklusive anvisningar, och att de program som revideras hålls korta och koncisa. Mängden styrdokument och deras respektive omfattning försvårar styrning och uppföljning av verksamheterna. Framför allt försvårar det för verksamheterna att prioritera och framgångsrikt kunna hantera mängden av styrsignaler

Koncernledningen anser att ett mer framgångsrikt sätt, både utifrån styrnings- som verksamhetsperspektiv, är att utveckla budgeten för Stockholms stad för att få fram de mål och ramar som verksamheterna ska förhålla sig till.

Koncernledningen anser att det varit ändamålsenligt om Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram utformats som ett ramverk, som ger varje verksamhet, bolag som nämnd, möjlighet att inom sina respektive verksamhetsområden utforma anpassade aktiviteter och koppla verksamhetsanpassade riktlinjer. Staden bör i det fortsatta utvecklingsarbetet söka *en* gemensam struktur för stadsövergripande program för att

verksamheten snabbt ska kunna fokusera och ta till sig innehållet. Stadens personalpolicy utgör ett utmärkt exempel på ett kort, koncist, flexibelt och tidlöst ramverk, som koncernledningen anser kan utgöra en mall för andra program.

Det finns delar i programmet där koncernledningen har synpunkter utifrån moderbolagets roll och uppdrag, och utifrån att Stockholms Stadshus AB äger alla bolag inom bolagskoncernen. Vissa delar av det som koncernledningen lyfter i detta remissvar anser koncernledningen hade varit önskvärt och mer effektivt om det hade hanterats i ett tidigare skede. Koncernledning är gärna med och stödjer stadsledningskontoret i det fortsatta arbetet. För att lyfta fram ett gott exempel på effektiv samverkan mellan stadsledningskontoret och koncernledningen kan nämnas framtagandet av stadens upphandlingsprogram. Koncernledningen blev tidigt involverad i såväl de övergripande strukturerna som de specifika detaljerna. Ett sådant arbetssätt anser koncernledningen kan utgöra en bra form för andra program, dels för att spara tid för alla parter, och dels för att säkerställa att de program som tas fram är korrekta och anpassade för stadens olika verksamheter.

Koncernledningen delar de synpunkter som Stockholms Hamn lyfter fram. Programmet visar vilken inriktning som bolagen ska ha samtidigt som programmet även innebär skyldigheter, vilket i förlängningen kan påverka resursmässigt. Bolagen förväntas konkretisera och införliva programmet i sin egen verksamhet i den ordinarie verksamhetsplaneringen. Beroende på omfattningen av detta arbete och utvecklingen inom vissa områden kan säkerhetsorganisationen för vissa bolag med känslig verksamhet komma att behöva ses över. Koncernledningen anser att det är av högsta vikt att det genomförs en konsekvensanalys av programmets effekter och att dessa stäms av med berörda verksamheter innan det verkställs.

Nedan följer specifika synpunkter på programmet.

- Gällande avsnittet "Uppföljning av programmet", vilket det även står om i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande; Stockholms Stadshus AB ansvarar för uppföljning av bolagens arbete inom bolagskoncernen. Kommunstyrelsen ansvarar för den samlade uppföljningen av programmets olika delar. När det rör bolagen ska det ske i "...samråd med Stockholms Stadshus AB". Koncernledningen vill att det ska framgå tydligt eftersom det riskerar att blir en sned och suboptimerande styrmodell om rollerna inte är klara.
- En nyhet i programmet är att som komplement till den mer övergripande riskbilden ska samtliga nämnder och bolagsstyrelser ansvara för att fördjupade lägesbilder upprättas avseende olyckor och brott. Koncernledningen anser att den RSA-process som samtliga bolag och nämnder arbetar i, i så fall bör utvecklas istället för att det ska utvecklas en parallell rapportering/redovisning.
- På sidan 3 framgår att "Programmets anvisningar fastställs av stadsdirektör." om dessa även ska gälla bolagen bör det stå stadsdirektör tillika VD för

bolagskoncernen.

- På sidan 23 står att "Situationer som bedöms kräva centrala prioriteringar av resurser och en central inriktning ska samordnas av stadens centrala krisledning (CKL) enligt en förutbestämd eskaleringsordning." Eskaleringsordningen behöver tydliggöras.
- På sidan 23 står att ett utvecklingsområde under programperioden är att rapportering av incidenter kopplat till otillåten påverkan, hot och våld ska stärkas inom samtliga berörda nämnder och bolag. I vilken form rapporteringen ska stärkas behöver förtydligas. Om det exempelvis syftar på stadens incidentrapporteringssystem bör detta framgå.
- På sidan 24, bör det tillägg göras beträffande information om händelseutvecklingen till "nämnds ordförande" så att "styrelseordförande" finns med avseende stadens bolag som istället för nämnd har en styrelse. Vidare är det viktigt att rollerna tydliggörs. Stockholms Stadshus AB är moderbolag i en legal bolagskoncern, där varje bolag är en egen juridisk person samt egna arbetsgivare. Stockholms stad, med alla dess verksamheter, är en juridisk person. I vissa fall kan Stockholm Stadshus AB, som moderbolag, ha en särställning i en viss fråga, i vissa fall kan det enskilda bolaget ha en särställning som juridisk person. I vissa fall har kommunkoncernen en särställning. Det gäller att berörda parter och i synnerhet denna typ av program har koll på grundförutsättningarna. Stadsdirektören är tillika VD för Stockholms Stadshus AB. Det bör tydligt framgå.
- Det är positivt att programmet har som ambition att lyfta in olika aktiviteter och perspektiv, men vid stadsövergripande program blir de många generella skrivningarna otydliga och bidrar därmed till att försvåra styrningen. I programmet ställs det t.ex. krav på bolagen att bidra till att stärka arbetet mot våldsbejakande extremism. Här behövs förtydligande hur bolagen kan bidra i detta arbete.
- Korrekt terminologi när det gäller fiberinfrastruktur. Sidan 7, "*brott i fiberkablar*" ska ändras till "*avbrott i fiberkablar*".
- På bl.a. sidan 24 nämns att krisledningsnämnden kan ta över hela eller delar av andra nämnders ansvarsområden vid extraordinära händelser. Det framgår inte att bolagen är egna juridiska personer, men förväntas ingå i arbetet där de omfattas, har ett ansvar och kan bidra till lösningar.
- Under fokusområde 5, sidan 28, bör den kommande dataskyddsförordningen GDPR som träder i kraft i maj 2018 och ersätter PuL inkluderas i arbetet för att säkra programmets aktualitet.

- På sidan 28 framgår att bolag som berörs av säkerhetsskyddslagen ska upprätta säkerhetsskyddsavtal med berörd leverantör, i de fallen tjänst eller uppdrag som upphandlas omfattar hemliga uppgifter. Koncernledningen utgår ifrån att bolagen själva upprättar sådana avtal, vilket bör förtydligas.
- På sidan 28 beskrivs även att säkerhetsskyddsarbetet ska samordnas av stadens säkerhetsskyddschef och att denne ansvarar för kontakten med säkerhetspolisen i dessa frågor. Koncernledningen anser dock att det är högst relevant att varje verksamhet, åtminstone bolagen, inom staden som omfattas av säkerhetsskyddslagstiftningen har direktkommunikation med säkerhetspolisen i de frågor där det anses nödvändigt.
- I definitionen av *olycka* på sidan 31 anges att även uppsåtligt handlande är en olycka, vilket kan ifrågasättas. Emellertid saknas referensen för detta påstående i sidfoten, vilket gör det omöjligt att hitta och läsa om definitionen i ursprungskällan.
- I förslaget anges att säkerhetsanalysen ska förmedlas till stadens säkerhetsskyddschef. Koncernledningen förutsätter att sådan förmedling kan ske i lämpligt format, t.ex. muntligt, för att upprätthålla tillämpliga sekretessregler.
- Terminologin rörande incidenter och oönskade händelser måste ses över och renodlas i programmet. Det är S:t Erik Försäkrings ståndpunkt att en oönskad händelse och incident är samma sak. I stadens system IA används riskbedömningskriterier från stadens risk- och sårbarhetsanalys (RSA) för att föra samman och skapa en koppling mellan händelsehantering/incidentrapportering och stadens RSA-process. I IA används redan begreppet händelse, vilket medför att det i systemet registreras händelser som skulle kunna bli allvarliga, mycket allvarliga och katastrofala. Dessa händelser behöver dock inte vara av samma allvarlighetsgrad som anges i programmet kopplat till allvarlig händelse. Det är olyckligt om det inte går att tydliggöra hur detta är tänkt att hänga ihop då det annars kan skapa onödig förvirring.
- I programmet framgår att ett särskilt fokus ska läggas på "riskbedömningar och åtgärder vid samhällsplanering samt ny- och ombyggnation." Vad som avses med detta bör förtydligas. I plan och bygglagen framgår att vid planläggning ska bebyggelse och byggnadsverk lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till människors hälsa och säkerhet, samt risken för olyckor, översvämning och erosion. Riskbedömningar görs redan inom området och formuleringen och syftet med det fokusområdet behöver tydliggöras.
- S:t Erik Försäkring förordar även att det bör skrivas in att staden ska sträva efter att minimera risker som kan realiseras i storskaliga olyckor. Storskaliga olyckor leder till större påverkan och medför oftare att stadens krishanteringsorganisationer behöver aktiveras i jämförelse med mindre

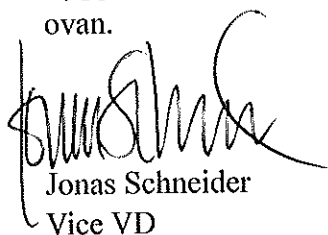
vardagsolyckor. Det bör vara uttalat att Stockholms stad ska eftersträva att minimera sådana risker,

- Under fokusområde 1 framgår under uppföljning att nämnder och bolagsstyrelser har dokumentation som beskriver hur det systematiska brand- och olycksförebyggande arbetet bedrivs och följs upp. Koncernledningen ställer sig frågande till om även verksamheter som inte förvaltar fastigheter ska förväntas ta fram dokumentation för systematiskt brandförebyggande arbete.
- I tjänsteutlåtandet framgår att den upplevda oron för brott och otryggheten i det egna bostadsområdet är högre hos stadens kvinnor än män och att dessa skillnader ska beaktas vid val av åtgärder och insatser. Detta perspektiv är dock inte nämnt i programmet.

Koncernledningen är sammantaget positiv till att staden har ett aktivt trygghets- och säkerhetsarbete som formuleras i ett stadsövergripande program. Programmets ambition att ge en tydlig bild av vilken riktning nämnderna och bolagen ska ta, samt hur de kan stärka stadens trygg- och säkerhetsarbete är positiv. Vilket ansvar som ligger på nämnd respektive bolag framgår tydligare. Flera av bolagen framhåller att i jämförelse med programmet för 2013-2016, är det nu föreslagna programmet tydligare genom bl.a. den nedbrytning i mål och fokusområden som gjorts.

De snabba förändringar som sker i omvärlden och som påverkar stadens brottsförebyggande- och trygghetsfrämjande arbete gör att behoven av samverkan ökar mellan bolag och förvaltningar, med stöd av stadsledningskontorets säkerhetsavdelning. Den arbetsmodellen känns rätt att utveckla.

Koncernledningen ser fram emot en fördjupad samverkan med stadsledningskontoret i dessa frågor framöver, både på praktisk och strategisk nivå, och välkomnar det förnyade trygghets- och säkerhetsprogrammet, inkluderande de ändringsförslag som lagts fram ovan.

Jonas Schneider
Vice VD

Bilagor

1. Remissvar AB Svenska Bostäder
2. Remissvar AB Familjebostäder
3. Remissvar AB Stockholmshem
4. Remissvar Micasa Fastigheter i Stockholm AB
5. Remissvar Skolfastigheter i Stockholm AB
6. Remissvar Stockholm Vatten och Avfall AB
7. Remissvar Stockholms Hamn AB
8. Remissvar AB Stokab

9. Remissvar Stockholms Stads Parkerings AB
10. Remissvar Stockholm Globe Arena Fastigheter AB
11. Remissvar S:t Erik Försäkrings AB
12. Remissvar S:t Erik Markutveckling AB
13. Remissvar Stockholm Business Region AB

Bilaga 1

Handläggare: Bo Strömvall

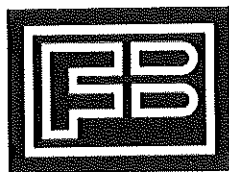
Datum: 2017-10-10
Dnr: SB 2017-0210
Dnr: 171-1309/2017

Remissvar: Ett tryggare och säkrare Stockholm

Svenska Bostäder ställer sig bakom förslaget om att godkänna "Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021" som styrdokument samtidigt som "Trygghets- och säkerhetsprogram för Stockholms stad 2013-2016" utgår.

AB SVENSKA BOSTÄDER

Pelle Björklund
VD

KONTAKT

Daniel Sedighha Mattsson
Säkerhetschef
08-737 23 02
daniel.sedighha@familjebostader.com

Stockholms Stadshus AB
remiss@stadshusab.se

Remissvar - För ett tryggare och säkrare Stockholm, Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021

AB Familjebostäder får härmed avge följande remissvar över rubricerat ärende

Bakgrund

Stadsledningskontoret har tagit fram förslag till ett nytt trygghets- och säkerhetsprogram att gälla för perioden 2018-2021.

Synpunkter

Bolaget ställer sig positivt till införande av det nya trygghets- och säkerhetsprogrammet 2018-2021, som tydliggör ansvarsfördelningen mellan bolag, stadsdelsförvaltningar och stadsledningskontoret. Programmet utgår från tidigare trygghets- och säkerhetsprogram 2013-2016 som bolaget arbetat efter.

Under fokusområde 4, sidan 24, bör tillägg göras beträffande information om händelseutvecklingen till "nämnds ordförande" så att "styrelseordförande" finns med avseende stadens bolag som istället för nämnd har en styrelse.

Under fokusområde 5, sidan 28, bör den kommande dataskyddsförordningen GDPR som träder i kraft i maj 2018 och ersätter PuL inkluderas i arbetet för att säkra programmets aktualitet.

I programmet ställs det krav på bolagen att bidra till att stärka arbetet mot våldsbejakande extremism. Här behövs förtydligande om hur bolagen kan bidra i detta arbete.

I övrigt har bolaget inget att erinra kring programmets innehåll.

AB Familjebostäder

Anette Sand, VD

Stockholmshem

Remissvar - För ett tryggare och säkrare Stockholm, Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021

AB Stockholmshem (bolaget) får härmed avge följande remissvar över rubricerat ärende.

Bakgrund

Stadsledningskontoret har tagit fram förslag till ett nytt trygghets- och säkerhetsprogram att gälla för perioden 2018-2021. Därmed föreslås tidigare trygghets- och säkerhetsprogram för 2013-2016 utgå som styrdokument.

Bolagets synpunkter

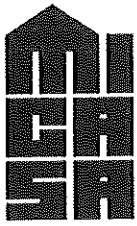
Bolaget ställer sig positivt till införande av det nya trygghets- och säkerhetsprogrammet.

Under fokusområde 5, sidan 28, bör den kommande dataskyddsförordningen GDPR inkluderas i arbetet med personuppgifter då den ersätter personuppgiftslagen. Detta säkrar programmets aktualitet efter dataskyddsförordningens införande.

I övrigt har bolaget inget ytterligare att erinra kring programmets innehåll.

Stockholm, 2017-11-06

Linus Johansson
Tf VD

Remissvar avseende Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram

Micasa Fastigheter har fått rubricerade ärende på underremiss från Stockholms Stadshus AB för yttrande senast 2017-11-10.

Sammanfattning

Stadsledningskontoret har tagit fram förslag till ett nytt trygghets- och säkerhetsprogram som föreslås gälla 2018-2021. Programmet beskriver stadens trygghets- och säkerhetsarbete i allt från olycks- och brottsförebyggande till krishantering och säkerhetsskyddsarbete.

Micasa Fastigheter ställer sig positivt till det nya trygghets- och säkerhetsprogrammet i sin helhet. Programmet tydliggör respektive ansvarsroller mellan bolag, stadsdelsförvaltningar och stadsledningskontoret. Bolaget anser att det är positivt att civilförsvarsperspektivet lyfts in i programmet, men det behövs gemensamma definitioner och mallar vid arbetet för att identifiera att upprätthålla samhällsviktiga funktioner.

Ärendet

Kommunfullmäktige antog i april 2013 trygghets- och säkerhetsprogram för Stockholms stad 2013-2016. Stadsledningskontoret har tagit fram förslag till ett nytt trygghets- och säkerhetsprogram som föreslås gälla 2018-2021.

Programmets syfte är att tydliggöra mål och ansvarsförhållanden för trygghets- och säkerhetsarbetet under programperioden samt att tydliggöra och stärka riktningen för trygghets- och säkerhetsarbetet. Programmet föreslås gälla samtliga nämnder och bolag.

Programmet är indelat i tre delar:

- *Vad som ska värnas med trygghets- och säkerhetsarbetet?*
- *Vilka områden ska staden fokusera på och varför?*
- *Hur ska staden arbeta och vad ska staden uppnå?*

Nedan följer en kortfattad sammanfattning av delarna, framförallt de delar som berör Micasa Fastigheter.

Vad som ska värnas med trygghets- och säkerhetsarbetet?

Under denna punkt beskrivs att människors liv och hälsa utgör kärnan i Stockholms stads trygghets- och säkerhetsarbete. I detta särskiljs säkerhetsperspektivet som syftar till att minimera risken för olyckor, medan det trygghetsfrämjande perspektivet syftar till att minska oönskade händelser samt öka tilliten till stadens verksamheter.

Utifrån det beskrivs att stadens funktionalitet, miljö och egendom och grundläggande värden är områden som måste upprätthållas för att skapa en trygg och säker stad.

Vilka områden staden ska fokusera på och varför?

Under denna del beskrivs Stockholm som den moderna storstaden, där det finns risker kopplade till klimat, infrastruktur, sociala skillnader, folksamlingar och evenemang som staden behöver arbeta med.

Eftersom landets ekonomiska, politiska och kulturella centrum finns i staden antas Stockholm i högre grad vara utsatt för antagonistiska hot än andra delar av landet. I programmet bedöms att konsekvenserna för angrepp mot staden inte bara får konsekvenser för staden i sig utan för riket i stort. Utifrån detta är det viktigt att bygga ett gott säkerhetsskydd.

Utifrån att Stockholm har varit belastat av kriminella nätverk och våldsbejakande extremistiska grupper identifieras brott och otrygghet som viktiga områden att arbeta med. Det är även viktigt då det finns en upplevd otrygghet i staden, framförallt i vissa områden.

Stockholms stad har även identifierat att hot och våld mot såväl anställda som förtroendevalda som ett viktigt område att arbeta med, då det är en av de mest framträdande riskerna mot stadens verksamhet.

Hur ska staden arbeta och vad ska staden uppnå?

Under denna rubrik beskrivs att trygghets- och säkerhetsarbetet sker på både central och lokal nivå i staden, där staden centralt ska samordna, stödja och följa upp nämnders och bolagens lokala arbete. I programmet ställs även krav på att alla nämnder och bolag ska ha en utsedd säkerhetssamordnare.

Utifrån de identifierade områdena, som beskrivs under förra rubriken, pekas fem fokusområden som staden ska fokusera på ut under programperioden:

1. Förebygga olyckor – Samtliga bolag och nämnder ska ta fram en fördjupad lägesbild avseende olyckor och brott inom sina ansvarsområden. Lägesbilderna ska innehålla ett nuläge, en analys av nuläget och utifrån det en konsekvensbeskrivning. Lägesbilderna ska användas för att sätta in åtgärder, men ska även rapporteras till kommunstyrelsen i samband med tertiärrapport två. Nämnder och bolag åläggs även att rapportera oönskade händelser i stadens händelsehanteringssystem.

2. Förebygga brott – Utöver lägesbilden som beskrivs i föregående punkt så ska varje nämnd och bolag ha en utsedd funktion för att driva och samordna det brottsförebyggande arbetet. Samtliga nämnder och bolag ges i uppdrag att stärka stadens arbete mot våldsbejakande extremism.
3. Förebygga otillåten påverkan samt hot och våld mot anställda – Detta ska göras genom det systematiska arbetsmiljöarbetet som ska förebygga all form av hot och våld mot anställda. Förtroendevaldas säkerhet ska värnas i samband med att de utövar sina uppdrag. Nämnder och bolag ska även motverka otillåten påverkan och skapa incitament för medarbetare och förtroendevalda att agera på rätt sätt. Exempelvis på otillåten påverkan är att ta emot mutor eller missbrukande av tjänsteställning för att begå brott.
4. Bygga motståndskraft och krishanteringsförmåga – Risk- och sårbarhetsanalyser ska genomföras årligen av nämnder och bolag. Åtgärder ska vidtas utifrån vad som framkommit och de ska följas upp och analyseras. Vid kritiska åtaganden som lagts ut på en extern leverantör ska bolag och nämnder säkerställa att motsvarande nivå av motståndskraft finns som om verksamheten bedrivits i egen regi.

I trygghets- och säkerhetsprogrammet tydliggörs även stadens struktur och ansvarsfördelning vid kriser. Där ställs bland annat krav på bolag och nämnder att ha utsedda krisledningsorganisationer som övas årligen. Bolag och nämnder ska även ha uppdaterade planer för krisledning samt planering för uthållighet.

I trygghets- och säkerhetsprogrammet beskrivs stadens tre nivåer av kris; störning, allvarlig händelse och extraordinär händelse, där den centrala krisledningen tar ett större ansvar ju allvarligare och mer omfattande krisen är. Det ställs även krav på att bolag och nämnder ska dokumentera och utvärdera oönskade händelser i syfte att förbättra sin egen hantering.

I programmet beskrivs att staden kommer att behöva en grundläggande förmåga för civilt försvar, det vill säga bedriva samhällsviktig verksamhet under höjd beredskap. Utifrån detta ställs krav på nämnder och bolag att identifiera vilka av deras verksamheter som är samhällsviktiga och ha planer/rutiner för hur dessa kan upprätthållas.

5. Bygga ett gott säkerhetsskydd – Varje bolag och nämnd som berörs av lagstiftningen ska ha en utsedd säkerhetsskyddsamordnare och ersättare för denna. Utöver det ska en säkerhetsanalys genomföras årligen för att identifiera skyddsvärda delar inom respektive område.

Alla bolag och nämnder ska arbeta med informationssäkerhet. Utifrån detta beskrivs att bolagen ska säkerställa att korrekt information finns tillgänglig för behöriga på ett spårbart sätt när det behövs. All hantering av personuppgifter ska hanteras i enlighet med offentlighets- och sekretesslagen samt personuppgiftslagen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av Micasa Fastigheter i Stockholm AB inom administrativa avdelningen i samarbete med fastighetsavdelningen.

Micasa Fastigheters förslag

Micasa Fastigheter ställer sig positivt till Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram. Programmet ger en heltäckande bild av det trygghets- och säkerhetsarbete som pågår i staden. Det är positivt att programmet tydliggör vilka krav som ställs på nämnder och bolag och vilken roll stadsledningskontoret har i arbetet.

Programmet i stort utgår från tidigare trygghets- och säkerhetsprogram. För Micasa Fastigheters del innebär det bland annat att ta fram lägesbilder utifrån olyckor och brott. Micasa Fastigheter använder stadens incidentrapporteringssystem och gör uppföljningar utifrån det. För att göra systematiska uppföljningar och jämförelser mellan olika bolag och nämnders lägesbeskrivningar är det viktigt att alla bolag och förvaltningar använder samma mallar och får stöd kring hur dessa ska fyllas i.

I trygghets- och säkerhetsprogrammet ställs även krav att bolagen ska bidra till att stärka arbetet mot våldsbejakande extremism. Det behöver tydliggöras hur bolaget kan bidra i detta arbete.

Bolaget ställer sig positivt till att programmet lyfter behovet av förebyggande arbete gällande hot och våld mot anställda samt förebygga otillåten påverkan. Detta är ett viktigt arbete där bolaget arbetar utifrån framtagna riktlinjer och rutiner.

Bolaget ställer sig positivt till att avsnittet om civilt försvar lyfts in i trygghets- och säkerhetsprogrammet då detta är en viktig aspekt av trygghets- och säkerhetsarbetet. Utifrån identifikationen av samhällsviktig verksamhet som ska utföras är det viktigt att det tas fram liknade mallar och definitioner om vad som är samhällsviktig verksamhet.

Med vänlig hälsning

Maria Mannerholm
VD

Skolfastigheter i Stockholm AB

DNR: 2017-00603
2017-11-01

Handläggare: Barbro Johansson
Telefon: 08-508 462 55

Till: Sara Wallin
Stockholms Stadshus AB

Remissvar - För ett tryggare och säkrare Stockholm, Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021

Finansroteln har remitterat rubricerad remiss till koncernledningen som i sin tur önskar synpunkter från dotterbolagen och däribland SISAB.

Bakgrund

Stadsledningskontoret har tagit fram förslag till ett nytt trygghets- och säkerhetsprogram att gälla för perioden 2018-2021. Därmed föreslås tidigare trygghets- och säkerhetsprogram för 2013-2016 utgå som styrdokument.

Bolagets synpunkter

Bolaget ställer sig positivt till införande av det nya trygghets- och säkerhetsprogrammet. Under fokusområde 4, sidan 24, bör tillägg göras beträffande information om händelseutvecklingen till "nämnds ordförande/vice ordförande". Det bör stå "nämnds/bolagsstyrelses ordförande/vice ordförande".

Under fokusområde 5, sidan 28, bör den kommande dataskyddsförordningen GDPR inkluderas i arbetet med personuppgifter då den ersätter personuppgiftslagen. Detta säkrar programmets aktualitet efter dataskyddsförordningens införande.

I övrigt har bolaget inget ytterligare att erinra kring programmets innehåll.

Claes Magnusson
VD

VÅR HANDLÄGGARE
CHRISTER HAFDELIN

REMISSVAR

Till: Stockholms Stadshus AB
Att: Sara Wallin
105 35 Stockholm
sara.wallin@stadshusab.se
remiss@stadshusab.se

För ett tryggare och säkrare Stockholm

Stockholm Vatten och Avfall ser positivt på det nya trygghets- och säkerhetsprogram som har tagit fram. Den ger en tydlig bild av vilken riktning vi ska ta, samt hur vi kan stärka stadens trygghets- och säkerhetsarbete.

I jämförelse med programmet för 2013-2016, är det nu föreslagna programmet tydligare. De definierade övergripande målen är tydligare och har brutits ner i fokusområden vilket ökar förståelsen. Det finns också tydligt beskrivet ansvarsförhållanden för varje utveckling vilket är bra.

Stockholm Vatten och Avfall ser sig kunna uppfylla det som programmet beskriver.

Med vänliga hälsningar

Krister Schultz

Remiss av För ett tryggare och säkrare Stockholm, Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram 2018- 2021

Bakgrund

Finansroteln har remitterat Stockholms stads förslag på trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021, För ett säkrare Stockholm, till Stockholms Stadshus AB som i sin tur remitterat ärendet till Stockholms Hamnar och övriga bolag. Remissen ska vara besvarad senast 10 november 2017 men Stockholms Hamnar har begärt och beviljats anstånd att svara på remissen till efter styrelsemötet, för att styrelsen ska kunna behandla ärendet.

Kommunfullmäktige antog i april 2013 Trygghets och säkerhetsprogram för Stockholms stad 2013-2016. Stadsledningskontoret har nu tagit fram förslag på nytt trygghets- och säkerhetsprogram som ska gälla för perioden 2018-2021. Syftet med trygghets- och säkerhetsprogrammet är att ge riktning till och stärka stadens samlade trygghets- och säkerhetsarbete samt klargöra mål och ansvarsförhållanden. Stadens samtliga nämnder och bolagsstyrelser ansvarar för genomförandet av trygghets- och säkerhetsprogrammet.

Programmet är ett samlingsdokument för en rad planer som enligt lagstiftning ska finnas i en kommun. Programmet är stadens handlingsprogram för det olycksförebyggande arbetet, plan för extraordinära händelser och säkerhetsskyddsplan. Programmet är också stadens brottsförebyggande program genom att ge struktur och förutsättningar för det brottsförebyggande arbetet.

Förslaget tar sin utgångspunkt i Vision 2040, ett Stockholm för alla. I programmet är individens trygghet och säkerhet kärnan. Individens trygghet och säkerhet förutsätter att viktiga funktioner och verksamheter som staden ansvarar för fungerar väl och kan levereras utan avbrott samt att vi skyddar vår miljö och egendom.

Stadens trygghets- och säkerhetsarbete handlar om att värna flera övergripande målområden:

- Individens trygghet och säkerhet
- Stadens funktionalitet
- Miljö och egendom
- Grundläggande värden

De övergripande målområdena bryts ner i olika fokusområden som har bäring på ett eller flera av de övergripande målområdena. Inom samtliga fokusområden ska kommunikation vara en integrerad del av arbetet.

Dessa fokusområden är:

- Förbygga olyckor
- Förbygga brott
- Förebygga otillåten påverkan och hot och våld mot anställda
- Bygga motståndskraft och krishanteringsförmåga
- Bygga ett gott säkerhetsskydd

Nämnder och bolag ska, utifrån de mål staden uttrycker i programmet, formulera egna mål och aktiviteter i samband med ordinarie verksamhetsplanering, i syfte att främja trygghets- och säkerhetsarbetet inom det egna ansvarsområdet.

Stadsledningskontorets förslag till Stockholms stads trygghet- och säkerhetsprogram 2018-2021 finns att ladda ner via Stockholms Hamnars sida på Insyn:
<http://insynsverige.se/stockholm-sthlmshamn>

Stockholm Hamn AB:s synpunkter

Stockholms Hamnar välkomnar stadsledningskontorets förslag och anser att programmet på ett bra och tydligt sätt beskriver hur arbetet med trygghets- och säkerhetsfrågor inom Stockholm stad ska bedrivas. Programmet visar vilken inriktning som bolagen ska ha samtidigt som programmet även innebär skyldigheter, vilket i förlängningen kan påverka resursmässigt.

Bolagen förväntas konkretisera och införliva programmet i sin egen verksamhet i den ordinarie verksamhetsplaneringen. Beroende på omfattningen av detta arbete och utvecklingen inom vissa områden kan säkerhetsorganisationen komma att behöva ses över. Det finns en hel del utpekade funktioner som Stockholms Hamnar redan har idag men vissa frågor har Stockholms Hamnar hittills inte arbetat fullt lika mycket med. Några av de områden som bedöms kräva ytterligare insatser jämfört med idag är:

- Rapportering till kommunstyrelsen
- Säkerhetsskydd
- Civilt försvar
- Informationssäkerhet (arbete påbörjat)

På sidan 28 framgår att bolag som berörs av säkerhetsskyddslagen ska upprätta säkerhetsskyddsavtal med berörd leverantör, i de fallen tjänst eller uppdrag som upphandlas omfattar hemliga uppgifter. Stockholms Hamnar tolkar detta som att bolagen själva kan upprätta sådana avtal, utan direkt inblandning av SLK.

På sidan 28 beskrivs även att säkerhetsskyddsarbetet ska samordnas av stadens säkerhetsskyddschef och att denne ansvarar för kontakten med Säkerhetspolisen i dessa frågor. Stockholms Hamnar anser dock att det är högst relevant att varje verksamhet, åtminstone bolagen, inom staden som omfattas av säkerhetsskyddslagstiftningen också

har möjlighet att ha direktkommunikation med säkerhetspolisen i de frågor där det anses nödvändigt.

På bland annat sidan 24 nämns att krisledningsnämnden kan ta över hela eller delar av andra nämnders ansvarsområden vid extraordinära händelser. Det framgår inte om även bolagen omfattas av detta eller ej.

Slutligen anges i definitionen av *olycka* på sidan 31 att även uppsåtligt handlande är en olycka, vilket kan ifrågasättas. Emellertid saknas referensen för detta påstående i sidfoten vilket gör det omöjligt att hitta och läsa om definitionen i ursprungskällan.

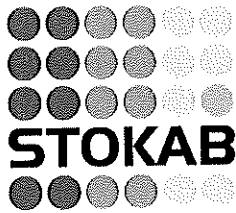
Förslag

Styrelsen föreslås besluta

att som svar på remissen åberopa och överlämna upprättat tjänsteutlåtande.

Stockholm den 6 november 2017

Johan Castwall
VD

Yttrande över "Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021"

Remissen

Förslaget till trygghets- och säkerhetsprogram tar sin utgångspunkt i Vision 2040 och utgör ett stadsövergripande styrdokument som ger en inriktning till stadens samlade trygghets- och säkerhetsarbete. Förslaget lägger tonvikt på det förebyggande arbetet och omfattar följande övergripande målområden: individens trygghet och säkerhet, stadens funktionalitet, miljö och egendom samt grundläggande värden. Stadens samtliga nämnder och bolagsstyrelser ansvarar för genomförandet av programmet.

Stokabs synpunkter

Stokab välkomnar förslaget och då särskilt det tillkommande fokusområdet vad gäller byggandet av ett gott säkerhetsskydd. Stokab tillhandahåller ett allmänt tillgängligt elektroniskt kommunikationsnät bestående av svart fiber. Bolagets verksamhet omfattas därmed av Lagen om elektronisk kommunikation och är enligt samma lag anmälningspliktig till Post- och Telestyrelsen (PTS). Genom sin verksamhet berörs Stokab även av gällande säkerhetsskyddslagstiftning. I sitt arbete vad gäller efterlevnad av denna lagstiftning genomför Stokab bl.a. en säkerhetsanalys. I säkerhetsanalysprocessen ingår bl.a. att genomföra en informationsklassning samt besluta om hantering av den dokumenterade analysen. Stokabs säkerhetsanalys kommer även att granskas av PTS. Uppföljning av säkerhetsanalysen ingår i Stokabs årliga internkontroll.

I förslaget anges att säkerhetsanalysen ska förmedlas till stadens säkerhetsskyddschef. Stokab förutsätter att sådan förmedling kan ske i lämpligt format, t.ex. muntligt, för att upprätthålla tillämpliga sekretessregler. Därutöver föreslår Stokab följande språkliga korrigering för att använda korrekt terminologi när det gäller fiberinfrastruktur:

- Sidan 7, "brott i fiberkablar" ändras till "avbrott i fiberkablar".

Med vänlig hälsning

AB Stokab

Staffan Ingvarsson
Verkställande direktör

Remissvar av Stockholm Parkering
"För ett tryggare och säkrare Stockholm,
Stockholms stads trygghetsprogram".

Remissvar " För ett tryggare och säkrare Stockholm, Stockholms stads trygghetsprogram 2018-2021"

Stockholm Parkering mottog 2017-09-27 en underremiss från Stockholms Stadshus AB gällande "För ett tryggare och säkrare Stockholm, Stockholms stads trygghetsprogram 2018-2021".

Förslaget till Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021 utgår från Vision 2040, i programmet utgör individens trygghet och säkerhet kärnan. Individens trygghet och säkerhet förutsätter att viktiga funktioner och verksamheter som staden ansvarar för fungerar väl och kan levereras utan avbrott och att miljö, egendom och grundläggande värden skyddas och upprätthålls.

Stockholm Parkering har valt att lämna följande synpunkter

Stockholm Parkering bidrar till ett tryggare och säkrare Stockholm genom att avlasta gatunätet och bidra till en bättre stadsmiljö. När konkurrensen om gatuutrymmet ökar i staden kommer en större andel av medborgarnas parkering ske på tomtmark. Stockholm Parkerings underjordiska garage möjliggör för den frigjorda ytan att istället användas som levande stadsmiljö. När allt fler hänvisas till att parkera i garage är det av avgörande betydelse att alla även känner sig trygga i dessa miljöer.

Prioriterade trygghets- och säkerhetsfrågor för bolaget är till exempel att det ska finnas mobiltäckning i bergumsgarage. Det är också viktigt att systematiskt bygga bort mörka prång och ersätta dem med glaspartier och glasdörrar för att skapa transparens och ökad insyn i garagen. Råcksta P-hus som är byggt i direkt anslutning till tunnelbanan i Råcksta, är ett exempel på en modern och trygg anläggning i transparent material, utan trånga prång för att främja tryggheten i och området runt anläggningen. Arkitektoniskt väl gestaltade och innehållsrika offentliga stadsrum kan främja såväl social sammanhållning och trygghet, som en mer levande och attraktiv närmiljö för medborgare i hela staden.

Att tillhandahålla attraktiva parkeringsplatser som har hög nyttjandegrad bidrar till att stadens gatuutrymme används till platser som främjar möten mellan människor och bidrar till tryggare stadsmiljöer.

Stockholm Parkering deltar i stadens nya utvecklingsområden redan i planeringsstadiet

och bygger effektiva parkeringslösningar för området. Byggandet bidrar till en bättre stadsmiljö, ett vackrare och tryggare Stockholm.

Stockholm Parkering bidrar till en hållbar stad genom att använda resurser effektivt. Bolaget har i flera år arbetat med att i egna anläggningar installera energisnålare LED-belysning, och vid nyproduktion endast installera LED belysning. Bolaget förordar också att fler kallgarage skapas vid nyproduktion och renovering för att minska uppvärmningsbehovet i parkeringsanläggningarna.

Stockholm Parkering arbetar med olika trygghetsstärkande åtgärder. Genom samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen erbjuder bolaget 11 kandidater Stockholmsjobb, så kallade Parkeringsvärdar. Parkeringsvärdarna arbetar med att öka kvaliteten i några av bolagets anläggningar, vilket även kan bidra till att öka den upplevda tryggheten.

Stockholm Parkering arbetar kontinuerligt med metoder och åtgärder för att minska sårbarheten och öka förmågan att hantera allvarliga händelser och risker när de inträffar, till exempel genom systematisk krishantering och hög beredskap i händelse av till exempel brand i garage.

Bolaget arbetar med en egendefinierade premium-norm från ett trygghetsperspektiv för att främja tryggare och säkrare anläggningar. Även kameraövervakningen kommer att utökas i de publika garagen för att stävja skadegörelse.

I övrigt har bolaget inga synpunkter.

Christian Rockberger, VD

Tjänsteutlåtande

Dnr: SGAF 2017-059

Remiss gällande För ett tryggare och säkrare Stockholm

Bakgrund

Kommunfullmäktige antog i april 2013 Trygghets- och säkerhetsprogram för Stockholms stad 2013-2016. Stadsledningskontoret har nu tagit fram förslag till ett nytt trygghets- och säkerhetsprogram att gälla för tiden 2018-2021.

Ärendet

Stadsledningskontorets förslag till beslut.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att besluta följande:

1. Stadsledningskontorets förslag till Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021, bilaga 1 godkänns.
2. Trygghets- och säkerhetsprogram för Stockholms stad 2013-2016, dnr 307-643/2012, utgår som styrdokument.

Ärendets beredning

Detta ärende har beretts inom SGA Fastigheter. Frågan har inte varit uppe i SGA Fastigheters styrelse.

SGA Fastigheters synpunkter

SGA Fastigheter ställer sig bakom Stadsledningskontorets förslag till beslut. För SGA Fastigheter AB är, liksom för många andra verksamheter inom staden, trygghets- och säkerhetsfrågor ett stort fokusområde. För Globenområdet har de allvarliga händelser som inträffat i Stockholm och i vår omvärld inneburit förändrade synsätt på säkerhetsarbetet, från huliganproblematik till att även arbeta för att motverka olika former av attacker. Arbetet med trygghet involverar många olika verksamheter och organisationer i arenaområdet, där arrangörsansvar gäller inom arenan, medan ansvaret i högre utsträckning faller på SGAF som fastighetsägare för torgen runt arenorna. Eftersom SGAF är en lite organisation föreligger ett behov av utökad samverkan med stadens brottsförebyggande- och trygghetsfrämjande arbete och vi välkomnar därför det förnyade trygghets- och säkerhetsprogrammet.

Mats Viker
VD

Remissvar För ett tryggare och säkrare Stockholm, Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021.

S:t Erik Försäkring har tagit del av remiss för stadens trygghets- och säkerhetsprogram och har följande synpunkter:

Terminologin rörande incidenter och oönskade händelser måste ses över och renodlas i programmet. Det är S:t Erik Försäkrings ståndpunkt att en oönskad händelse och incident är samma sak. I stadens system IA används riskbedömningskriterier från stadens risk- och sårbarhetsanalys (RSA) för att föra samman och skapa en koppling mellan händelsehantering/incidentrapportering och stadens RSA-process. I IA används redan begreppet händelse, vilket medför att det i systemet registreras händelser som skulle kunna bli allvarliga, mycket allvarliga och katastrofala. Dessa händelser behöver dock inte vara av samma allvarlighetsgrad som anges i programmet kopplat till allvarlig händelse. Det är olyckligt om det inte går att tydliggöra hur detta är tänkt att hänga ihop då det annars kan skapa onödig förvirring.

I programmet framgår att ett särskilt fokus ska läggas på "riskbedömningar och åtgärder vid samhällsplanering samt ny- och ombyggnation." Vad som avses med detta bör förtydligas. I plan och bygglagen framgår att vid planläggning ska bebyggelse och byggnadsverk lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till människors hälsa och säkerhet, samt risken för olyckor, översvämning och erosion. Riskbedömningar görs redan inom området och formuleringen och syftet med det fokusområdet behöver tydliggöras.

S:t Erik Försäkring förordar även att det bör skrivas in att staden ska sträva efter att minimera risker som kan realiseras i storskaliga olyckor. Storskaliga olyckor leder till större påverkan och medför oftare att stadens krishanteringsorganisationer behöver aktiveras i jämförelse med mindre vardagsolyckor. Det bör vara uttalat att Stockholms stad ska eftersträva att minimera sådana risker.

Terese Filipsson 0761- 22 93 93

Underremissvar över "Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021"

Stadsledningskontorets avdelning för välfärdsutveckling har tagit fram ett program "Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021". Ärendet har av Stockholm Stadshus AB tillsänts S:t Erik Markutveckling för yttrande.

Bakgrund

Trygghets- och säkerhetsprogrammet är ett stadsövergripande styrdokument som ger en inriktning till stadens samlade trygghets- och säkerhetsarbete. Målsättningen med programmet är att det ska lägga grunden till ett samordnat, effektivt och långsiktigt trygghets- och säkerhetsarbete inom staden. Programmet bidrar med att uppnå visionen om Stockholm som ett socialt, ekonomiskt, ekologiskt och demokratiskt hållbar stad. Förslaget som nu finns framme gäller för 2018-2021 och i och med det utgår programmet för 2013-2016.

Kommentarer

S:t Erik Markutveckling AB:s uppgift är att äga och förvalta fastigheter/aktier i fastighetsbolag i syfte att främja stadens förmögenhetsförvaltning och utveckling. Bolaget äger och förvaltar kontors-, butiks och lagerfastigheter där en viktig del i den dagliga förvaltningen är att se till att hyresgäster, besökare samt entreprenörer och leverantörer känner sig trygga och säkra i bolagets fastigheter.

Bolaget arbetar idag på olika sätt med de fokusområden som finns beskrivna i programmet. Nedan följer några exempel:

- *Förebygga olyckor.* Bolaget har ett systematiskt arbete gällande tillsyn och skötsel av våra fastigheter bland annat för att förebygga att olyckor. Om en olycka skulle inträffa har vår externa förvaltare ett systematiskt arbete för detta. Bolaget kommer 2018 rapportera incidenter i Stadens händelsehanteringssystem. Vid projekt läggs stort fokus på arbetsmiljöarbetet i byggentreprenaderna.
- *Förebygga brott.* Bolaget har också ett systematiskt arbete för att förebygga att brott. I de fastigheter där det föreligger risker för brott finns även extern bevakning. Det är en viktig del i bolagets aktiva förvaltning att våra hyresgäster och besökare ska känna sig trygga i och runt våra fastigheter. Utveckling för oss är att ha närmare kontakt med stadsdelsförvaltningarna i respektive närområden kring frågan.
- *Bygga motståndskraft och krishanteringsförmåga.* Bolaget deltar i Stadens årliga risk- och sårbarhetsanalysarbete och rapporterar årligen in större risker till

bolagets styrelse. För dessa risker finns även en långsiktig handlingsplan. Bolaget har för respektive fastighet en krishanteringsplan som arbetats fram tillsammans med vår externa förvaltare. Inom bolaget pågår ett arbete att dokumentera hur bolaget kommunicerar internt inom Staden i det fall det uppstår en kris inom bolaget eller på bolagets fastigheter.

S:t Erik Markutveckling anser att förslaget till Trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021 ger ett bra stöd för bolaget att fortsätta arbeta med fokusområdena i enlighet med ovan.

Bolaget har i övrigt inga ytterligare synpunkter på förslaget.

Marie Wallhammar, VD

Stockholm

Business Region

Tel: 08-508 285 90

E-post: mattias.rindberg@stockholm.se

För ett tryggare och säkrare Stockholm, Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021

Svar på remiss

Stockholm Business Regions förslag till beslut

Stockholm Business Region överlämnar följande tjänsteutlåtande som svar på remiss av "För ett tryggare och säkrare Stockholm, Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021".

Ärendet anmäls som kontorsyttrande på styrelsens sammanträde den 5 december 2017.

Olle Zetterberg

Lena Häggdahl

Bakgrund

Finansroteln har remitterat "För ett tryggare och säkrare Stockholm, Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021" till Stockholms Stadshus AB. Stadshus AB har sänt remissen vidare i en underremiss till Stockholm Business Region AB (SBR).

Svar på remissen ska vara Stadshus AB tillhanda senast den 10 november 2017.

Ärendet

Stadsledningskontoret har nu tagit fram förslag till ett nytt trygghets- och säkerhetsprogram att gälla för tiden 2018-2021. Förslaget till Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021 lägger tonvikt på det förebyggande arbetet. På så vis kan staden i mesta möjliga mån förhindra att oönskade händelser inträffar. Om något ändå inträffar finns delar i programmet som behandlar hur en oönskad händelse hanteras och hur dess konsekvenser minimeras.

Stadens trygghets- och säkerhetsarbete handlar om att värna flera övergripande målområden:

- individens trygghet och säkerhet
- stadens funktionalitet
- miljö och egendom
- grundläggande värden

Individens trygghet och säkerhet utgör kärnan då allt i stadens trygghets- och säkerhetsarbete, direkt eller indirekt, handlar om att värna de individer som bor, verkar och vistas i staden. Detta förutsätter att viktiga funktioner och verksamheter som staden ansvarar för fungerar väl och kan levereras utan avbrott samt att vi skyddar vår miljö och egendom. Det förutsätter också att staden upprätthåller grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter.

De övergripande målområden som stadens trygghets- och säkerhetsarbete syftar till bryts i programmet ner i olika fokusområden som har bäring på ett eller flera av de övergripande målområdena.

Fokusområdena är:

- Förebygga olyckor
- Förebygga brott
- Förebygga otillåten påverkan och hot och våld mot anställda
- Bygga motståndskraft och krishanteringsförmåga
- Bygga ett gott säkerhetsskydd

Bolagets analys och bedömning

SBR delar stadsledningskontorets uppfattning att individens trygghet och säkerhet utgör kärnan då allt i stadens trygghets- och säkerhetsarbete, direkt eller indirekt, handlar om att värna de individer som bor, verkar och vistas i vår stad. Att detta förutsätter att viktiga funktioner och verksamheter som staden ansvarar för fungerar väl och kan levereras utan avbrott, att vi skyddar vår miljö och egendom samt att staden upprätthåller grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter. SBR ser positivt på förslaget till Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021 och har inget övrigt att anföra.